

EU's Regionalfond og EU's Socialfond i Danmark 2014 - 2020

Resumé til borgerne, 2019

1. Indledning

EU's Regionalfond og Socialfond (strukturfondene) investerer i perioden 2014-2020 samlet ca. 3 mia. kr. i at styrke den økonomiske vækst og jobskabelse i hele Danmark, særligt gennem indsatser for små og mellemstore virksomheder og ved forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer.

Strukturfondsmidlerne er ligeligt fordelt på de to fonde og medfinansieres af stat, regioner, kommuner, private virksomheder, fonde mv.

Fra 1. januar 2019 udmøntes hovedparten af strukturfondsmidlerne af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Bestyrelsen har til opgave at styrke virksomhedernes produktivitet, konkurrenceevne og internationalisering gennem en effektiv, sammenhængende og lokalt forankret erhvervs- og turismeindsats med udgangspunkt i virksomhedernes behov, muligheder og udfordringer i alle dele af Danmark.

Bestyrelsen består af 17 medlemmer, der kommer fra det private erhvervsliv, fagbevægelsen, kommunerne, regionerne, staten samt uddannelsessektoren. Bestyrelsen arbejder med udgangspunkt i strategien ***Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023***.

I det følgende gives en status for programgennemførelsen ved udgangen af 2019.

Siden 2014 har strukturfondene medfinansieret 279 projekter i hele landet med mere end 2,6 mia. kr.

Projekternes indhold spænder vidt og omfatter bl.a. innovationssamarbejde mellem private virksomheder og videninstitutioner, rådgivning af iværksættere med henblik på at styrke deres vækstmuligheder, grøn omstilling af SMV'er, kompetenceløft og formel uddannelse af arbejdsstyrken samt inklusion af udsatte borgere.

De overordnede rammer for fondenes investeringer er fastlagt i henholdsvis regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet for 2014-2020.

I det følgende afsnit beskrives regionalfondsindsatsen kort, og der gives en status for programgennemførelsen ved udgangen af 2019, herunder de resultater indsatsen har skabt på nuværende tidspunkt.

Afsnit 3 beskriver tilsvarende for socialfondsprogrammet. Der er desuden indsat fire eksempler på projekter under fondene.

Foto: Colourbox

2. Regionalfondsprogrammet

Regionalfondsprogrammet *Innovativ og bæredygtig vækst i virksomheder* fokuserer på fire indsatsområder og mål:

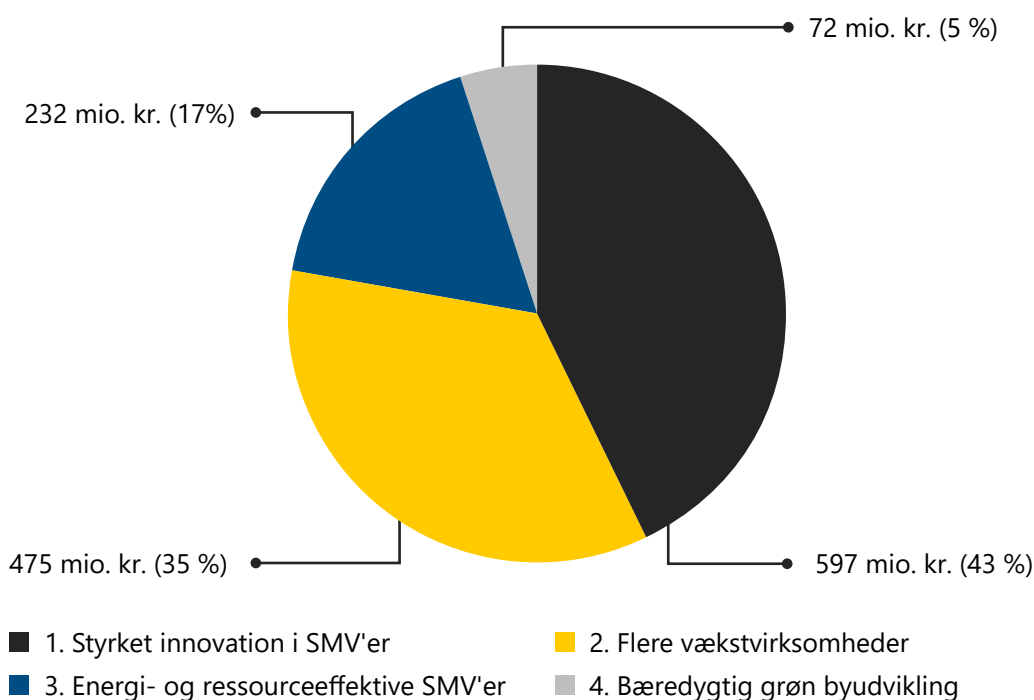
1. Øge antallet af innovative SMV'er
2. Øge antallet af vækstvirksomheder
3. Forbedre energi- og ressourceeffektivitet
4. Reducere energiforbrug og øge antallet af innovative SMV'er i byer med mere end 30.000 indbyggere

Regionalfondsindsatsen bidrager samtidig til at indfri de danske EU 2020-mål, særligt målene vedrørende

forskning og udvikling, klima og energi samt beskæftigelse.

Figur 1 viser, hvordan regionalfondsmidlerne er fordelt på de fire indsatsområder. Ca. 43 pct. gives til projekter, der bidrager til at øge antallet af innovative SMV'er, mens projekter, der arbejder for at skabe flere vækstvirksomheder, tildeles godt en tredjedel af midlerne. Endelig afsættes godt 20 pct. af midlerne til "grønne" projekter, heraf går tre fjerdedele til at forbedre SMV'ers energi- og ressourceeffektivitet, mens den sidste fjerdedel anvendes til bæredygtig, grøn byudvikling.

Figur 1. Regionalfondsmidlernes fordeling på indsatsområder i perioden 2014-2020

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes en oversigt over og en kort beskrivelse af [samtlige støttede projekter fordelt på både indsatsområder og regioner](#).

Bornholms Fødevareklynge

Formålet med projektet er at fastholde og videreudvikle en styrket fødevareklyngeorganisation på Bornholm. Med afsæt i et stærkt netværk mellem erhvervsliv, forskningsmiljø og det offentlige skal projektet videreudvikle det momentum, som allerede er skabt på øen og på den måde styrke det lokale økosystem indenfor fødevareudvikling på Bornholm.

Knap 20 mindre bornholmske virksomheder deltager i projektet og otte virksomheder har allerede introduceret nye produkter. Regionalfonden medfinansierer projektet med 1,4 mio. kr. Bag projektet står Bornholms Landbrug & Fødevarer sammen med Bornholms Regionskommune og Regional madkultur / Gourmet Bornholm.

Status på regionalfondsprogrammet ultimo 2019

Siden programperiodens begyndelse i 2014 er der givet støtte til 137 projekter med midler fra Regionalfonden, jf. Tabel 1. I alt er der investeret 1.261 mio. kr. i de 137 projekter, hvilket svarer til 92 pct. af regionalfondsmidlerne. EU-tilskuddet udbetales løbende til støttemodtagerne, efterhånden som projektaktiviteterne gennemføres. Ved udgangen af 2019 var der udbetalt i alt ca. 429 mio. kr., hvilket svarer til godt 31 pct. af midlerne.

Lidt over halvdelen af de 137 projekter sigter mod at skabe flere innovative SMV'er i Danmark. I alt er der investeret for knap 590 mio. kr. EU-midler i at løfte innovationen. Antallet af projekter inden for energi- og

ressourceeffektive SMV'er er steget betydeligt i 2019. Ved udgangen af 2019 var der i alt 20 projekter. Inden for bæredygtig grøn byudvikling er der i alt igangsat 14 projekter. Der er fortsat midler, der ikke er disponerede inden for indsatsområdet.

Generelt er det gået lidt langsommere end forventet med at afsætte regionalfondsmidlerne i perioden 2014-2020. Det skyldes formentlig i nogen grad højkonjunkturen i Danmark frem til udbruddet af COVID-19. Samlet er der anvendt 92 pct. af regionalfondsmidlerne ved udgangen af 2019. Så selvom alene 31 pct. af midlerne er udbetalt, jf. tabel 1, kan noget tyde på, at efterspørgslen fra virksomhederne på at deltage i projekternes aktiviteter er steget.

Tabel 1. Regionalfondsprojekternes fordeling på indsatsområder, 2014-2018

Indsatsområde	Antal projekter	Tilsagn (mio. kr.)	Pct. af EU-midler	Udbetalt (mio. kr.)	Pct. af EU-midler
I alt	137	1.261	92	429	31
Styrket innovation i SMV'er	70	589	99	210	35
Flere vækstvirksomheder	33	390	82	156	33
Energi- og ressourceeffektive SMV'er	20	230	99	37	16
Bæredygtig grøn byudvikling	14	52	72	17	23

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes grafik, der viser [den aktuelle status på fremdriften i regionalfondsprogrammet](#).

Bæredygtig Bundlinje

100 små og mellemstore virksomheder i hovedstadsområdet – de fleste med under 50 ansatte – fik mellem 2015 og 2019 mulighed for at udvikle en grøn forretningsplan med fokus på forbedret energi- og ressourceeffektivitet og konkurrenceevne.

Projektet blev medfinansieret af EU's Regionalfond med 13,1 mio. kr. Der blev gennemført 190 forskellige grønne indsatser, som skabte markante effekter: Miljøet blev via projektet sammenlagt aflastet for 2.250 tons CO₂, på energiregnskabet blev der brugt 22.600 færre gigajoule, og virksomhederne mindskede samlet deres materialeforbrug med 250 tons. Erfaringerne fra Bæredygtig Bundlinje har dannet grundlag for Bæredygtig Bundlinje 2.0, som Regionalfonden har medfinansieret med 13,5 mio. kr.

Output og effekter

Resultatorientering er et nøgleord for strukturfondsindsatsen i Danmark. Alle projekter skal hvile på en solid effektkæde, som beskriver, hvordan de støttede aktiviteter vil bidrage til et eller flere af de mål, som er opstillet i strukturfondsprogrammerne.

Det kan fx være at øge antallet af innovative SMV'er eller at reducere CO₂-udledningen. Ofte vil det være særdeles vanskeligt at måle effekterne ved et projekts afslutning, og derfor måles output typisk i form af antal deltagende virksomheder og tilhørende leverancer i form af fx prototyper, vækstplaner og grønne forretningsmodeller. Effekterne måles – når det er muligt – i samarbejde med Danmarks Statistik ved hjælp af registerdata og ved at sammenligne udviklingen i de virksomheder, der har deltaget i aktiviteterne, med udviklingen i kontrolgrupper af virksomheder, som ikke har deltaget i strukturfondsprojekter. De registerbaserede effektmålinger suppleres af kvalitative evalueringer af enkeltprojekter med henblik på at blive klogere på hvordan projekterne virker.

Ved udgangen af 2019 har 122 af de 137 regionalfondsprojekter indrapporteret output og enkelte også effekter. Blandt de vigtigste output og effekter er: 773 private virksomheder har deltaget i 61 innovationsprojekter, og der er skabt ca. 153 nye innovative virksomheder.

Under indsatsområdet, der har fokus på at skabe flere vækstvirksomheder, har ca. 1.570 private virksomheder deltaget i 31 projekter. Baseret på de vækstplaner, der er blevet udarbejdet i projekterne, forventer projekterne at bidrage til at skabe godt 550 nye

vækstvirksomheder og ca. 11.500 nye, private fuldtidsarbejdspladser.

Under indsatsområdet vedrørende energi- og ressourceeffektivitet havde 241 private virksomheder deltaget i 16 projekter, der tilsammen forventer at reducere udledningen af drivhusgasemissioner med godt 42.100 tons (CO₂-ækvivalenter). Endelig var der ved udgangen af 2019 ni byprojekter, som havde udviklet en ny metode eller teknologi til fremme af bæredygtig byudvikling.

Ved udgangen af 2019 var kun 14 regionalfondsprojekter endeligt afsluttede, og derfor er det endnu for tidligt at måle effekterne ved hjælp af registerdata.

3. Socialfondsprogrammet

Socialfondsprogrammet *Vækst via uddannelse og iværksætteri* er primært målrettet forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer. Programmet fokuserer på fire indsatsområder og mål:

1. Øge antallet af selvstændige, overlevelseshraten og beskæftigelsen i støttede virksomheder
2. Øge arbejdskraftens mobilitet på tværs af landegrænser
3. Øge beskæftigelsen for personer på kanten af arbejdsmarkedet
4. Øge antallet af personer med erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse

Gennem indsatsområderne bidrager socialfondsindsatsen samtidig til at opfylde de danske EU 2020-mål vedrørende inklusion, uddannelse og beskæftigelse.

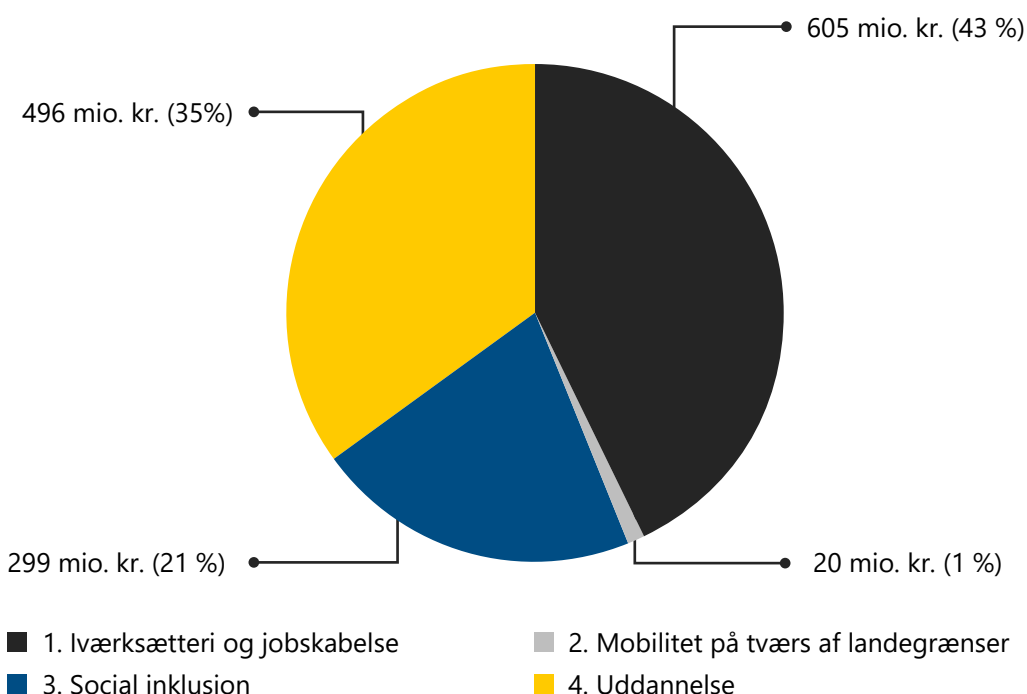
Figur 2 viser socialfondsmidlernes fordeling på de fire indsatsområder.

Lidt mere end 40 pct. af midlerne gives til projekter, der styrker iværksætterkulturen i Danmark, tilbyder rådgivning til iværksættere eller bidrager til virksomhedernes vækst gennem kompetenceløft. Yderligere 35 pct. tildeles initiativer, der bidrager til at højne uddannelsesniveaut i form af erhvervsuddannelse

og videregående uddannelse. Endelig er godt 20 pct. af midlerne fra Socialfonden afsat til inklusionsprojekter, der bidrager til at få personer på kanten af arbejdsmarkedet i beskæftigelse.

Arbejdsstyrkens mobilitet på tværs af landegrænser understøttes af det såkaldte EURES-netværk, som administreres af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Figur 2. Socialfondsmidlernes fordeling på indsatsområder i perioden 2014-2020

Projekteksempel 3: Socialfondens indsatsområde om rådgivning til iværksættere

Medstrøm

Målet med projektet er at skabe øget iværksætteri og vækst inden for de kreative erhverv i Syddanmark og at fremme en forretnings- og vækstorienteret kultur omkring kreative virksomheder med salg og markedsorientering højt på dagsordenen. Operatør er Fremtidsfabrikken ved Svendborg Kommune, som samarbejder med en lang række samarbejdspartnere i Trekantområdet og Fyn samt med Svendborg, Vejle, Kolding, Faaborg-Midtfyn, Langeland og Ærø kommuner. Projektet begyndte i december 2014, og når det slutter med udgangen af november 2020, forventes det, at omkring 1.300 personer har fået rådgivning og vejledning om iværksætteri. EU's Socialfond har medfinansieret projektet med 25,1 mio. kr.

Status på socialfondsprogrammet ultimo 2019

Siden programperiodens begyndelse og frem til udgangen af 2019 er der givet tilsagn om EU-tilskud til 142 projekter, jf. Tabel 2. Der er givet tilsagn for i alt 1.295 mio. kr., hvilket svarer til 91 pct. af midlerne under Socialfonden. Ved udgangen af 2019 er 33 pct. af de samlede EU-midler udbetalt, hvilket svarer til 463 mio. kr. Heraf er 237 mio. kr. udbetalt til projekter under indsatsen vedrørende iværksætteri og jobskabelse.

Der er igangsat flest projekter under indsatsområdet vedrørende iværksætteri og jobskabelse, og knap halvdelen af det samlede tilsagnsbeløb for Socialfonden er tildelt til disse projekter.

Indsatsen til erhvervsuddannelse og videregående uddannelser har de foregående år ligget lidt bagefter de øvrige indsatsområder. I 2019 er tilsagnsbeløbet for indsatsen dog helt oppe på 456 mio. kr. svarende til 92 pct. af de midler, der oprindeligt var sat af til indsatsen.

Inklusionsindsatsen, der skal mindske antallet af personer på kanten af arbejdsmarkedet via uddannelse

og beskæftigelse, har også været udfordrende at få i gang i starten af programperioden. Det kan formentlig tilskrives den gunstige økonomiske udvikling, som har gjort det lettere at finde beskæftigelse, også for personer på kanten af arbejdsmarkedet. Efterspørgslen efter midlerne har dog været stødt stigende, og godt 88 procent af indsatsens midler var afsat ved udgangen af 2019.

Generelt har forbruget af socialfondsmidler været langsommere end planlagt ved programperiodens begyndelse.

Disponeringen af socialfondsmidlerne har tidligere været lidt lavere end disponeringen på Regionalfonden. Allerede i 2018 begyndte disponeringen for Socialfonden dog at nærme sig niveauet for Regionalfonden. I 2019 ligger andelen af disponerede midler også stort set på samme niveau for begge fonde (på hhv. 91 pct. på Socialfonden og 92 pct. på Regionalfonden). Det samme gælder for andelen af udbetalte midler. Her er henholdsvis 33 pct. af midlerne på Socialfonden udbetalt, hvilket også gælder for og 31 pct. af Regionalfonden.

Tabel 2. Socialfondsprojekternes fordeling på indsatsområder, 2014-2018

Indsatsområde	Antal projekter	Tilsagn (mio. kr.)	Pct. af EU-midler	Udbetalt (mio. kr.)	Pct. af EU-midler
I alt	142	1.295	91	463	33
Iværksætteri og jobskabelse	61	555	92	238	39
Mobilitet på tværs af landegrænser ¹	4	20	100	6	29
Inklusion via uddannelse og beskæftigelse	31	263	88	92	31
Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse	46	456	92	128	26

¹ Indsatsen vedrørende arbejdskraftens mobilitet (EURES) adskiller sig markant fra den øvrige indsats, da der er tale om en driftsbevilling, der gives til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Støtten tildeles af to omgange for treårige perioder.

På Erhvervsstyrelsens hjemmeside findes grafik, der viser [den aktuelle status på fremdriften i socialfondsprogrammet](#).

Digitale Veje til Vækst – SMV-kompetence

Projektet løber fra maj 2018 til august 2022 og medfinansieres af EU's Socialfond med 10,1 mio. kr. Målet er at styrke små og mellemstore virksomheders vækstpotentiale gennem digitalisering, automatisering og innovationsevne. Forventningen er, at 370 medarbejdere fra 90 virksomheder inddrages i projektet, og at 90 pct. (333) af dem opnår et kompetenceløft og højere omstillingsparathed, som styrker virksomhedernes produktivitet og innovationsevne.

Digitale Veje til Vækst – SMV-kompetence kører parallelt med *Digitale veje til vækst – SMV-vækstplan*, der medfinansieres med 7,3 mio. kr. fra EU's Regionalfond.

Output og effekter

I modsætning til den virksomhedsrettede indsats under regionalfondsprogrammet, hvor effekterne typisk ikke lader sig opgøre inden for projektperioden, er det muligt at måle de kortsigtede resultater af socialfondsindsatsen i projektets levetid. Output måles således i antal deltagere, der starter i projektet, mens resultaterne kan måles, når deltageren afslutter projektdeltagelsen. På nuværende tidspunkt er der indrapporteret relativt få oplysninger om resultater sammenlignet med output, hvilket skyldes, at en del af projekterne fortsat er i gang.

Ved udgangen af 2019 har 114 projekter indrapporteret oplysninger om output, og 104 projekter har – ud over oplysninger om output – også indrapporteret oplysninger om umiddelbare resultater, projekterne har bidraget til.

Knap 28.500 personer er startet i initiativer vedrørende iværksætteri og jobskabelse. Der er ca. 1.800 deltagere, der har etableret egen virksomhed, efter de har deltaget, og knap 6.000 deltagere har fået forbedret deres kompetencer.

Under indsatsen, der sigter på at øge mobiliteten på tværs af landegrænser, er der registreret ca. 8.700 personer i EURES CV-bank, og 8.900 jobsøgende kandidater er matchet med stillingsopslag fra danske virksomheder.

Ca. 4.300 personer har deltaget i aktiviteter vedrørende social inklusion, og knap 500 af deltagerne er startet i uddannelse. Yderligere knap 500 personer er kommet i beskæftigelse som følge af indsatsen.

Endelig er der igangsat godt 13.800 forløb for at få flere unge i erhvervsuddannelse. Forløbene har indtil videre hjulpet godt 7.800 personer til at starte på en erhvervsuddannelse. Under samme overordnede indsats vedrørende erhvervsuddannelse og videregående uddannelse har knap 4.900 personer deltaget i indsatsen for at få løftet deres uddannelsesniveau. Knap 400 deltagere har allerede øget deres uddannelsesniveau, mens godt 600 deltagere er i gang med en uddannelse som følge af indsatsen.

Foto: Colourbox